

Persbericht

PB12-073
13 december 2012
9.30 uur

Potentiële beroepsbevolking blijft straks op peil dankzij 65-plussers

- Geen langdurige krimp potentiële beroepsbevolking verwacht door verhoging AOW-gerechtigde leeftijd
- AOW-leeftijd naar verwachting naar 68 jaar in 2030
- 26 procent 65-plussers in 2040, tegen 16 procent nu
- Meer AOW'ers in 2040 ondanks stijging AOW-leeftijd
- 47 duizend inwoners erbij in 2012
- Nederland telt naar verwachting 17,8 miljoen inwoners in 2040 en 17,9 miljoen in 2060

Met de voorgenomen stijging van de AOW-gerechtigde leeftijd zal het aantal 65-plussers in de potentiële beroepsbevolking oplopen naar 0,8 miljoen in 2040. Dit blijkt uit de nieuwe bevolkingsprognose van het CBS. De totale potentiële beroepsbevolking, afgebakend als alle inwoners tussen de 20 jaar en de AOW-leeftijd, zal dan uit 10,1 miljoen personen bestaan. Dat is evenveel als begin 2012. Nederland telt in 2040 naar verwachting 17,8 miljoen inwoners, een miljoen meer dan begin 2012.

Potentiële beroepsbevolking weer snel op huidige peil

Tot 2016 krimpt de potentiële beroepsbevolking nog met ongeveer 50 duizend personen. Door de voorgenomen verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd is er daarna echter weer groei. Midden jaren '20 is de potentiële beroepsbevolking naar verwachting 0,3 miljoen groter dan begin 2012, om rond 2040 weer naar deze omvang, 10,1 miljoen, terug te keren. Daarna neemt de potentiële beroepsbevolking naar verwachting opnieuw toe. Het aandeel 65-plussers in de potentiële beroepsbevolking komt volgens de prognose uit op 8 procent in 2040 en 12 procent in 2060. In hoeverre deze toename zal doorwerken in de leeftijdsopbouw op de werkvloer hangt af van de mate waarin de arbeidsparticipatie van ouderen meestijgt met de AOW-gerechtigde leeftijd.

Langer leven, langer werken

Het regeerakkoord voor de periode 2013-2017 voorziet in een stapsgewijze stijging van de AOW-leeftijd van 65 jaar nu naar 67 jaar in 2021. Het tempo van verdere stijgingen van de AOW-leeftijd na 2021 wordt bepaald door de ontwikkeling van de levensverwachting.

De nieuwe bevolkingsprognose voorziet een toename van de resterende levensverwachting op 65-jarige leeftijd van 19,5 jaar nu naar 22,5 jaar in 2040 en 24,9 jaar in 2060. Dit zou een stapsgewijze verdere verhoging van de AOW-leeftijd betekenen, waarbij er om de twee tot drie jaar 3 maanden bijkomen. In 2030 zou dan de leeftijd van 68 jaar bereikt worden en in 2038 69 jaar. Voor 2060 wordt een aanvangsleeftijd van 71 jaar en 6 maanden voorzien. Omdat de ontwikkeling van de levensverwachting niet met zekerheid kan worden voorspeld, kan de AOW-leeftijd in 2060 ook enkele jaren lager of hoger uitkomen.

Nederland vergrijst sterk

De komende decennia vergrijst de Nederlandse bevolking sterk. Het aantal 65-plussers neemt naar verwachting toe van 2,7 miljoen begin 2012 tot 4,7 miljoen in 2040, om daarna vrijwel op dat niveau te blijven. Het aantal 80-plussers stijgt van 0,7 miljoen nu tot maximaal 2 miljoen rond 2055. Vanaf 2040 zal naar verwachting 26 procent van de bevolking 65 jaar of ouder zijn, tegen 16 procent begin dit jaar. De vorige prognose voorzag een afname van het aantal 65-plussers na 2040. Door verhoogde vooruitzichten voor de levensverwachting op de lange termijn blijft deze daling volgens de nieuwe prognose vrijwel uit.

Stijging aantal AOW'ers ondanks hogere AOW-leeftijden

Het aantal inwoners in de AOW-gerechtigde leeftijd loopt tot 2040 naar verwachting op met 1,2 miljoen. De verhouding tussen dit aantal en de omvang van de potentiële beroepsbevolking, de zogeheten grijze druk, zal daardoor toenemen. Begin 2012 stonden er tegenover elke inwoner in de AOW-gerechtigde leeftijd nog 3,7 leden van de potentiële beroepsbevolking; in 2040 is dat naar verwachting gedaald tot 2,6. Daarna loopt dit weer op naar 3,1 in 2060. Zonder verhoging van de AOW-leeftijd zou de verhouding volgens de prognose teruglopen tot 2 potentieel werkenden per AOW-gerechtigde in 2040 en in de twintig jaar daarna op dat niveau blijven.

Groei van 47 duizend inwoners in 2012

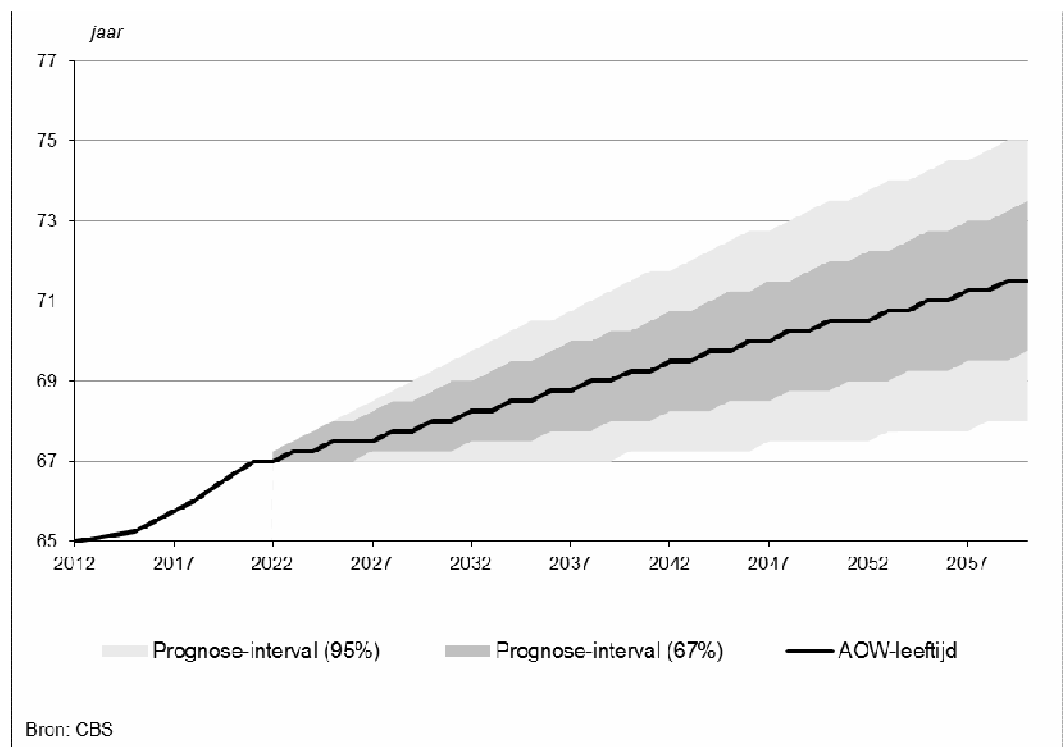
In 2012 groeide de Nederlandse bevolking met 47 duizend inwoners. Die toename is 27 duizend kleiner dan in 2011, met name doordat meer migranten ons land verlieten en er zich minder vestigden. Veel migranten uit de oostelijke lidstaten van de Europese Unie vertrokken in 2012 uit Nederland, mogelijk door de verslechterde arbeidsmarkt. Daarnaast nam de immigratie uit Azië en Afrika af. Ook liep het aantal geboorten iets terug en steeg het aantal sterfgevallen.

Bevolkingsgroei van 1,1 miljoen tot 2040

Ondanks de terugval van de bevolkingsgroei in 2012 wordt voor de komende decennia nog een aanzienlijke verdere bevolkingsgroei voorzien. Nederland telt in 2040 naar verwachting 17,8 miljoen inwoners, 1,1 miljoen meer dan begin dit jaar. Voor de twintig jaar daarna wordt slechts een geringe jaar-op-jaar-groei verwacht. Er overlijden dan jaarlijks meer mensen dan dat er worden geboren, maar dat wordt gecompenseerd door de immigratie. Voor 2060 wordt een bevolkingsomvang van 17,9 miljoen voorzien.

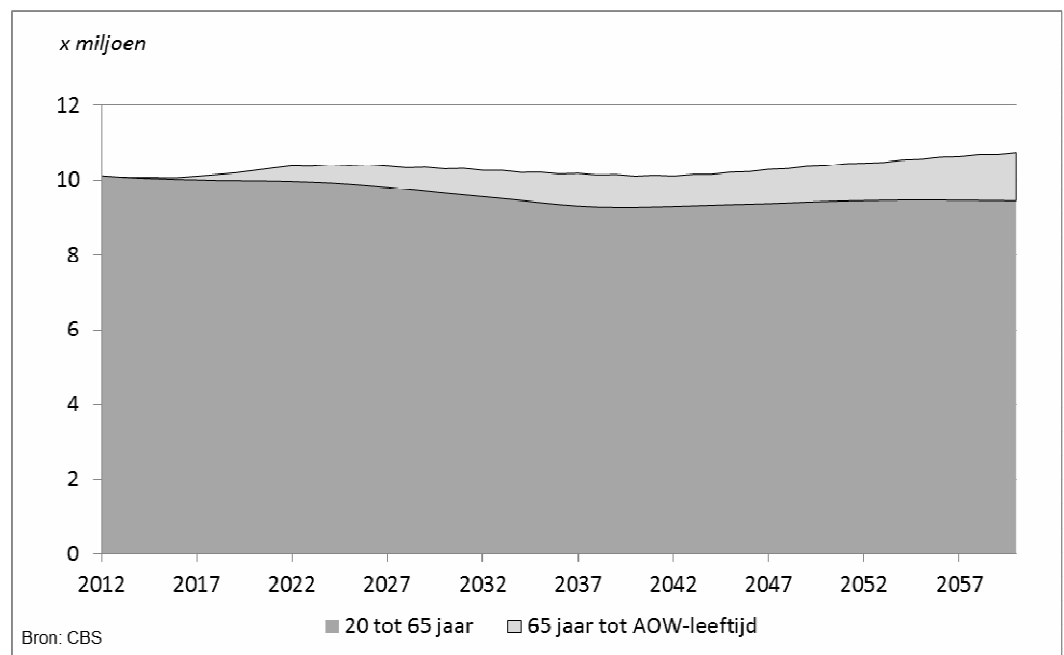
Grafiek 1.

Prognose AOW-gerechtigde leeftijd

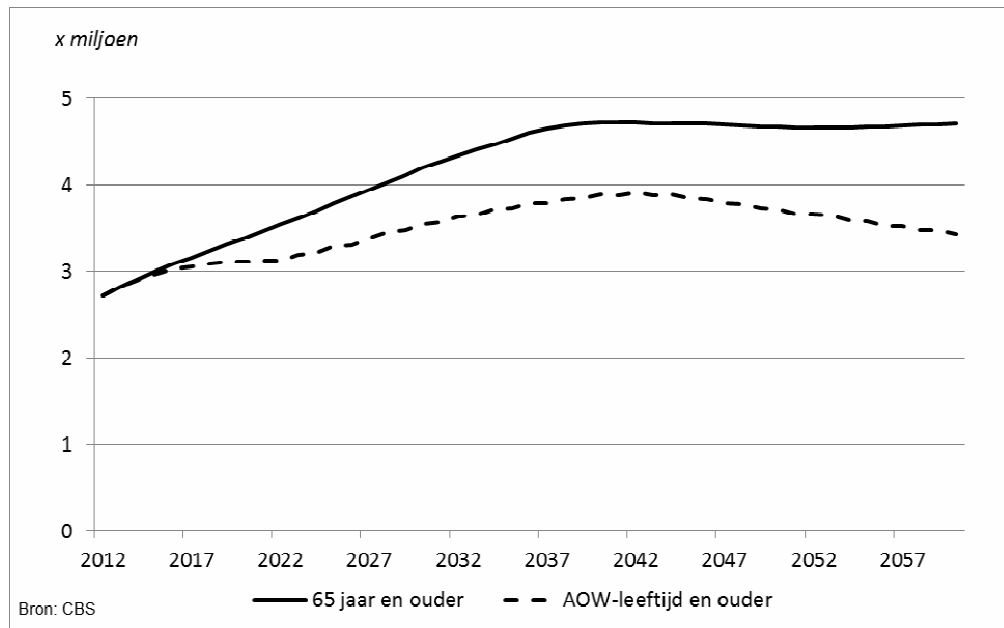
Grafiek 2.

Prognose potentiële beroepsbevolking op 1 januari, naar leeftijd

Grafiek 3.

Prognose aantal 65-plussers en aantal inwoners in AOW-gerechtigde leeftijden op 1 januari

Technische toelichting

De bevolkingsprognose wordt elke twee jaar bijgesteld, waarbij de meest recente ontwikkelingen en nieuwe inzichten worden meegenomen. Ten opzichte van de prognose uit 2010 zijn er met name bijstellingen op het gebied van migratie en sterfte. De bijstellingen bij de migratie beperken de verwachte bevolkingsgroei, terwijl die bij de sterfte op termijn juist hogere groeiverwachtingen geven. De verwachte bevolkingsomvang in 2025 ligt 100 duizend lager dan volgens de vorige prognose; die in 2060 ligt 160 duizend hoger.

De sterfterisico's blijven volgen de nieuwe prognose ook op de lange termijn sterk dalen. De periode-levensverwachting bij geboorte in 2060 ligt daardoor volgens de nieuwe prognose 2,6 jaar hoger voor mannen en 2,5 jaar hoger voor vrouwen dan in de vorige prognose werd verondersteld. Deze bijstelling is het gevolg van een vernieuwde prognosemethode. Bij het bepalen van de langetermijnverwachtingen wordt nu niet meer alleen van de waargenomen ontwikkelingen in Nederland uitgegaan, maar ook van die in vergelijkbare West-Europese landen. Dit leidt naar verwachting tot een betere prognose die in de toekomst minder sterk hoeft te worden bijgesteld. Voor het eerste decennium verschillen de vooruitzichten voor de levensverwachting weinig ten opzichte van de vorige prognose.

Op de korte termijn wordt een hoger aantal emigranten verwacht dan in de vorige prognose, door het toegenomen vertrek van vooral migranten geboren in andere EU-lidstaten. Voor de lange termijn wordt voorzien dat het jaarlijkse aantal immigranten structureel 5 duizend hoger ligt dan eerder verondersteld en het aantal emigranten 8 duizend hoger.

Het CBS publiceert onzekerheidsmarges rond de prognosecijfers. Bij de immigratie is er al voor de korte termijn grote onzekerheid, omdat het aantal immigranten van jaar tot jaar met enkele tienduizenden kan fluctueren. Bij

emigratie geldt hetzelfde, al is de onzekerheid daar kleiner. Geboorte en sterfte zijn voor de korte termijn voorspelbaarder, maar daarbij loopt de onzekerheid op de lange termijn sterker op. Door de koppeling van de AOW-leeftijd aan de levensverwachting worden de prognoses voor het aantal inwoners in de AOW-gerechtigde leeftijd minder onzeker. Daartegenover staat dat het voor jonge werknemers onzeker wordt tot welke leeftijd zij geacht worden door te werken. Op de verschillen tussen de twee prognoses en op de onzekerheidsmarges wordt uitgebreider ingegaan in een eerder gepubliceerd artikel.

De periode-levensverwachting is een samenvattende maat voor de sterftetekansen in een kalenderjaar. Het geeft aan hoe oud iemand gemiddeld zou worden wanneer de sterftetekansen per leeftijd van dat jaar zijn hele leven zouden gelden. Hiermee wordt de werkelijke levensduur doorgaans onderschat, omdat ook na dat kalenderjaar de sterftetekansen nog verder dalen. De ontwikkeling van de periode-levensverwachting geeft wel een indicatie voor de ontwikkeling van de werkelijke levensduur. Op basis van de prognose kunnen voor oudere generaties, tot geboortjaar 1960, ook schattingen van de werkelijke levensduur worden gemaakt. Op 65-jarige leeftijd komen die schattingen ongeveer 2 jaar hoger uit dan die volgens de periode-levensverwachting van het kalenderjaar waarin men 65 wordt. Dit verschil is aan schommelingen onderhevig.

Volgens het regeerakkoord voor de periode 2013-2017 wordt vanaf 2022 de AOW-leeftijd gekoppeld aan de geslachtsneutrale periode-levensverwachting op de 65^e verjaardag. Voor de jaren 2000-2009 bedroeg deze 18,26 jaar. De stijging van de periode-levensverwachting ten opzichte van dit ijkpunt wordt verwerkt in de AOW-leeftijd. De bijstellingen van de AOW-leeftijd worden steeds vijf jaar van tevoren vastgesteld op basis van de dan geldende CBS-sterfteprognose.

Door de voorgenomen verhogingen van de AOW-leeftijd krijgen de begrippen potentiële beroepsbevolking en grijze druk een andere invulling: ze hebben straks van jaar tot jaar op andere leeftijdsgroepen betrekking. In de tabellen met prognosecijfers op StatLine wordt vooralsnog over de “statische” potentiële beroepsbevolking en grijze druk gepubliceerd, waarbij 65 jaar als bovenste leeftijdsgrens voor de potentiële beroepsbevolking wordt genomen.

Personen die in Nederland verblijven zonder zich bij een gemeente in te schrijven zijn niet meegeteld in de immigratiecijfers. De cijfers over emigratie en het migratiesaldo zijn inclusief het saldo van de administratieve correcties. De prognosecijfers over de immigratie zijn inclusief overige correcties. Deze correcties worden door het CBS uitgevoerd omdat de informatie over de bevolkingsgroei inclusief de administratieve correcties niet exact overeenkomt met het verschil tussen de inwonertallen in twee opeenvolgende jaren. Tot 2010 bedroeg dit verschil ongeveer 5 duizend per jaar en werd het als aparte post in de prognose gemodelleerd. Door een verbeterd verwerkingssysteem zijn de overige correcties veel kleiner geworden, wat in de waarnemingen van de immigratie tot een trendbreuk heeft geleid. In de prognose worden immigratie-aantallen en overige correcties nu samengenomen.

Tabel 1. Bevolkingsprognose: Bevolking op 1 januari naar leeftijd

Jaar	Totale bevolking	0 tot 20 jaar	20 tot 65 jaar	65 jaar tot AOW-leeftijd	AOW-leeftijd of ouder
<i>x miljoen</i>					
2012	16,7	3,9	10,1	-	2,7
2015	16,9	3,8	10,0	0,0	3,0
2020	17,1	3,8	10,0	0,3	3,1
2025	17,4	3,7	9,9	0,5	3,3
2030	17,6	3,7	9,7	0,6	3,6
2035	17,7	3,8	9,4	0,8	3,7
2040	17,8	3,8	9,3	0,8	3,9
2045	17,8	3,8	9,4	0,9	3,8
2050	17,9	3,7	9,4	1,0	3,7
2055	17,9	3,7	9,5	1,1	3,6
2060	17,9	3,7	9,5	1,3	3,4

Bron: CBS**Tabel 2. Bevolkingsprognose: bevolkingsgroei**

Jaar	Totale bevolkingsgroei ¹⁾	Geboorte	Sterfte	Immigratie ³⁾	Emigratie ²⁾
<i>x 1 000</i>					
2012	47	176	139	155	144
2015	50	178	145	153	137
2020	53	185	153	156	134
2025	45	189	163	153	134
2030	34	190	175	154	135
2035	21	187	185	154	135
2040	8	182	193	154	136
2045	2	180	197	155	136
2050	2	183	199	155	137
2055	4	186	199	155	138
2060	9	187	195	155	138

1) Inclusief saldo administratieve correcties en overige correcties

2) Inclusief saldo administratieve correcties

3) Inclusief overige correcties

Bron: CBS